

Šifra kandidata:
A jelölt kód száma:

Državni izpitni center

M 0 8 1 5 0 1 1 1 M

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA

FÖLDRAJZ

Izpitna pola 1

1. feladatlap

Obča geografija – Izbrane regije

Általános földrajz – Választott régiók

Ponedeljek, 2. junij 2008 / 100 minut

2008. június 2., hétfő / 100 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.

A jelölt két értékelőlapot is kap. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.

A jelöltnnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 24 strani, od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

A feladatlap terjedelme 24 oldal, ebből 4 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal.

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpitna pola vsebuje 31 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapokra)!

A feladatlap 31 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

*Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat nulla (0) ponttal értékeljük.*

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

A1 – OBČA / ÁLTALÁNOS FÖLDRAJZ

1. **Reliefne oblike** v levem stolpcu smiselno povežite z **zunanjima preoblikovalnima procesoma** v desnem tako, da na vsako črto vpišete **eno črko** ustreznega preoblikovalnega procesa:

A bal oldali oszlop domborzatformáit értelemszerűen csatlakoztassa a jobb oldali oszlopban lévő két külső felszínformáló folyamathoz úgy, hogy a megfelelő folyamat betűjelét írja a vonalra.

_____ morena / moréna

_____ vintgar / szurdok

A akumulacija / akkumuláció

_____ klif / kliff

_____ sipina / homokbucka

B erozija / erózió

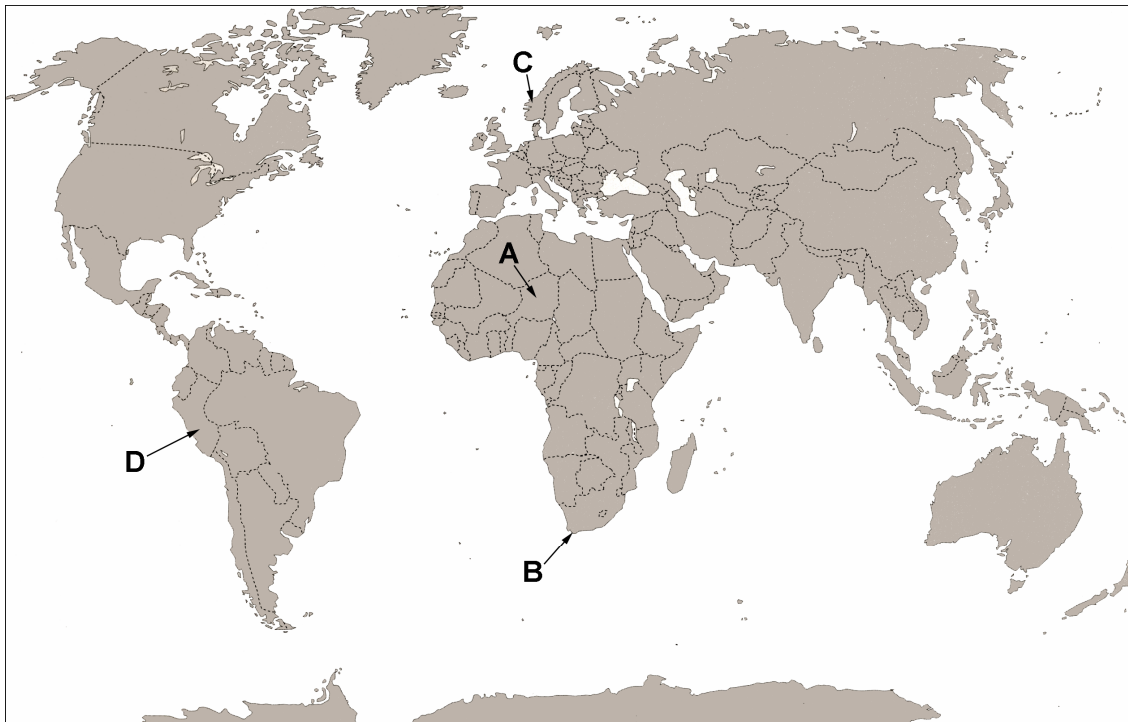
_____ kapnik / cseppkő

(2 točki/pont)

2. **Priloge 1, 2, 3 in 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazujejo reliefne značilnosti območij, ki so na karti 1 označena s črkami **A, B, C** in **D**. K posamezni črki pripišite ustrezno številko priloge.

Az 1., 2., 3. és 4. számú mellékletek (az 1. sz. feladatlap melléklete) az 1. sz. térképen A, B, C és D betűvel jelölt térségek domborzati jellegzetességeit ábrázolják. Írja a betűkhöz a melléklet megfelelő számjegyét.

Karta 1 / 1. sz. térkép

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1996: Obča geografija, delovni zvezek, str. 68. DZS. Ljubljana)

A _____

C _____

B _____

D _____

(2 točki/pont)

3. Imenujte **tipa reliefa**, ki ju prikazujeta **priloga 3 in 4 (Priloga k Izpitni poli 1)**.

Nevezze meg a 3. és 4. mellékleten (az 1. sz. feladatlap melléklete) bemutatott két felszíntípust.

Priloga 3 / 3. melléklet: _____

Priloga 4 / 4. melléklet: _____

(2 točki/pont)

4. Imenujte **reliefno obliko** na **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** in opišite njen **nastanek**.

Nevezze meg a 4. melléklet (az 1. sz. feladatlap melléklete) domborzati formáját, és írja le keletkezését.

Reliefna oblika: _____

Domborzati forma:

Opis nastanka: _____

Keletkezésének leírása:

(2 točki/pont)

5. Površje, ki ga je preoblikovala **gorska poledenitev**, je neugodno za poselitev, po drugi strani pa ima lahko številne prednosti. Pojasnite **dve oviri** pri naselitvi in **dve ugodnosti** za gospodarski razvoj v taki pokrajini.

A hegyi eljegesedés következtében átalakult felszín nem alkalmas betelepítésre, más oldalról azonban sok előnye is lehet. Magyarázzon meg két olyan tényezőt, ami a betelepítést akadályozza, valamint két olyat, ami kedvezően befolyásolja e térségek gazdasági fejlődését.

Oviri za poselitev / Betelepítést akadályozó tényezők:

1 _____

2 _____

Ugodnosti za gospodarski razvoj / *A gazdasági fejlődést kedvezően befolyásoló tényezők:*

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

A2 – OBČA / ÁLTALÁNOS FÖLDRAJZ

6. Razložite trditev: »Stopnja urbanizacije v Avstraliji je 85 %.«

Magyarázza meg, mit jelent a következő állítás: »Ausztrália urbanizáltsági foka 85%.«

(1 točka/pont)

7. Naštejte tri **razlike** med **mestnimi** in **podeželskimi** naselji.

Soroljon fel három különbséget a városi és a vidéki települések között.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

8. Poimenujte **mesto**, ki je v **prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1)** označeno s črko **A** in sodi med največja mesta na svetu, ter ugotovite, na kateri **celini** in v katerem **toplotnem pasu** je **največ velikih mest**.

Nevezze meg az 5. sz. mellékleten (az 1. sz. feladatlap melléklete) A betűvel jelölt várost, amely a világ legnagyobb városai közé tartozik, majd állapítsa meg, melyik földrészén és melyik hőmérsékleti övezetben van legtöbb nagyváros.

Mesto / Város: _____ Celina / Földrész: _____

Toplotni pas: _____

Hőmérsékleti övezet: _____

(2 točki/pont)

9. Pojasnite enega od vzrokov, zakaj se je **večina največjih mest** razvila **ob obali**.

Miért a tengerpart mentén fejlődött ki a legtöbb nagyváros? Az okok közül egyet magyarázzon meg.

(1 točka/pont)

10. Pojasnite, zakaj je za mesta v **manj razvitih državah** značilno **pomanjkanje** stanovanj in delovnih mest ter zelo **onesnažen** zrak.

*Magyarázza meg, miért van a kevésbé fejlett országokban lakás- és munkahelyhiány, és miért **szennyezett** annyira a levegő.*

Vzrok za pomanjkanje stanovanj in delovnih mest: _____

A lakás-és munkahelyhiány oka:

Vzrok za onesnaženi zrak: _____

A légszennyezettség oka:

(2 točki/pont)

11. Slovenija sodi med države z izrazito suburbanizacijo. Opišite **dva učinka suburbanizacije** na primestna naselja.

*Szlovénia a kifejezetten szuburbanizált országok közé tartozik. Írja le a **szuburbanizáció két különböző hatását** a külvárosi településekre.*

1 _____

2 _____

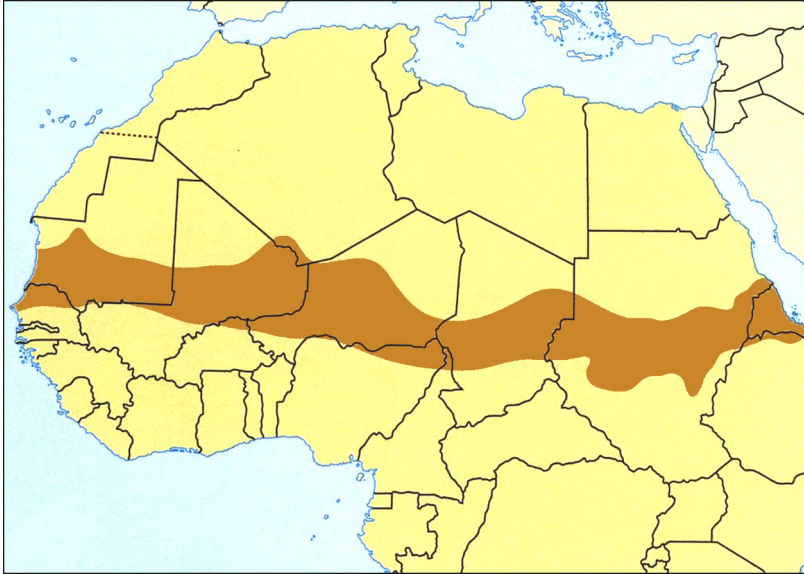
(2 točki/pont)

B1 – SVET / A VILÁG

12. Imenujte območje, ki je na **karti 2** temneje obarvano.

Nevezze meg a 2. számú térképen sötétebbre színezett térséget.

Karta 2 / 2. sz. térkép

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 52. Modrijan. Ljubljana)

(1 točka/pont)

13. Na območju Afrike, ki je na **karti 2** temneje obarvano, povzročajo suše veliko gospodarsko škodo. Napišite dva **vzroka** za širjenje puščave v to pokrajino.

Afrika azon térségében, amely a 2. sz. térképen sötétebb színnel van jelölve, az aszályok nagy kárt okoznak a gazdaságban. Írja le két okát annak, miért terjeszkedik a sivatag ebben a térségben.

1 _____

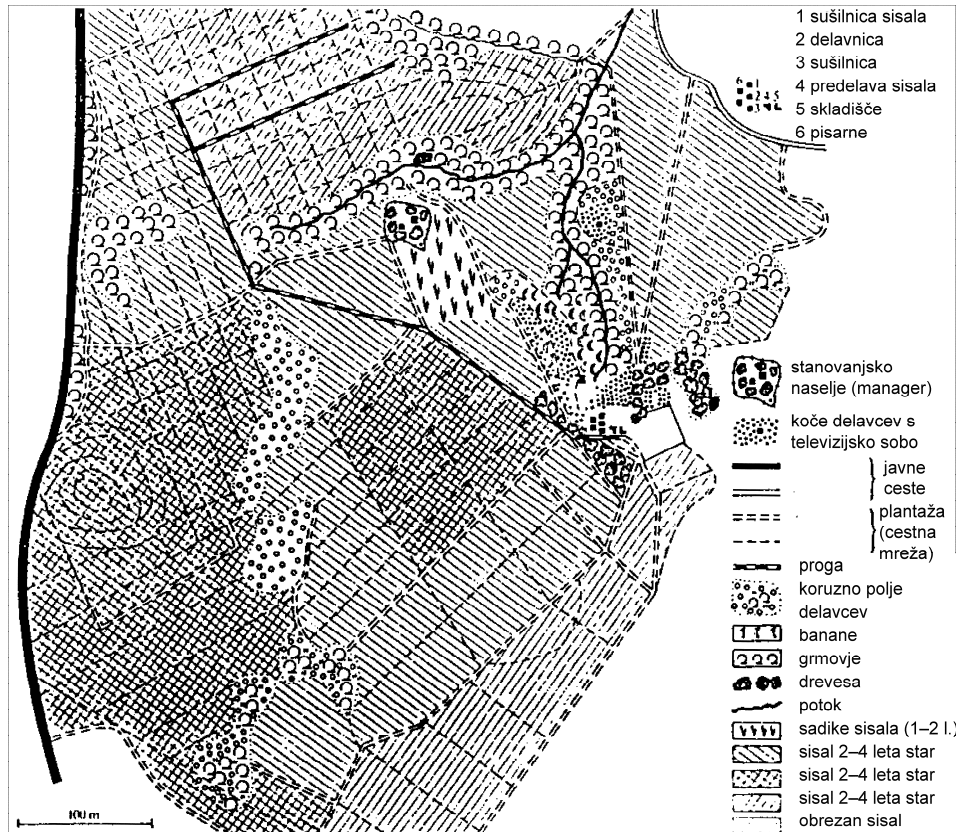
2 _____

(1 točka/pont)

14. Na posestvu v Keniji, ki ga prikazuje **slika 1**, pridelujejo **sisal**. Imenujte **obliko kmetovanja** na posestvu in opišite **vzrok za uveljavitev** te oblike na nekaterih **območjih Afrike**.

Az 1. sz. képen látható kenyai birtokon szizált termelnek. Nevezze meg a birtokon folytatott mezőgazdasági tevékenység típusát, és írja le, miért érvényesülhetett ez a módszer Afrika néhány más térségében.

Slika 1 / 1.sz. kép

(Vir: Praxis Geographie 11/92)

Oblika kmetovanja: _____

Mezőgazdasági mód: _____

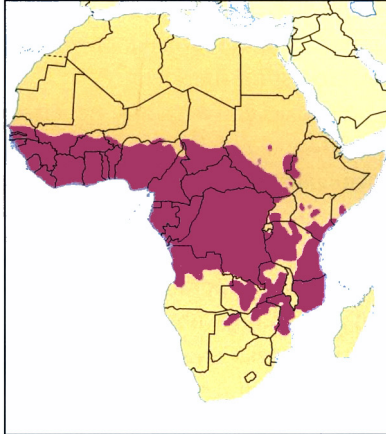
Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

15. Na **karti 3** je označena razširjenost **spalne bolezn**i v Afriki. Imenujte **prenašalca** te bolezn*i* in opišite **njen vpliv** na **kmetijstvo** v tem delu Afrike.

*A 3. sz. térképen az álomkór afrikai elterjedtsége van bejelölve. Nevezze meg a betegség*hordozót, *és írja le, milyen hatással van Afrika e részének mezőgazdaságára.*

Karta 3 / 3.sz. térkép

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 51. Modrijan. Ljubljana)

Prenašalec / *Betegség*hordozó: _____

Opis / *Leírás*: _____

(2 točki/pont)

16. Večina afriškega prebivalstva se še vedno ukvarja s **samooskrbnim kmetovanjem**, ki obsega več oblik, odvisnih od naravnih razmer. Imenujte obliko, ki je **razširjena** v **Kongovi kotlini**, in jo opišite.

Az afrikai népesség többsége még ma is önellátó mezőgazdaságot folytat, amelynek a természeti körülményektől függően több módzata van. Nevezze meg és írja le azt a módozatot, amelyik a Kongó-medencére jellemző.

Oblika samooskrbnega kmetijstva: _____

Az önellátó mezőgazdasági módozat:

Opis / *Leírása*: _____

(2 točki/pont)

17. **Gojenje ene** ali manjšega števila **kulturnih rastlin za izvoz** je pomembna značilnost nekaterih afriških držav.

Pojasnite **vpliv monokulturnega kmetijstva na pokrajine** teh držav in zakaj je takšna oblika kmetovanja pogosto povezana z njihovim **zadolževanjem**.

Egy vagy kis számú exportra termesztett kultúrnövény néhány afrikai állam fontos jellegzetessége.

Magyarázza meg a monokultúrás mezőgazdaság hatását ezen országok térségeire, és azt, miért függ össze az effajta mezőgazdaság gyakran az adott országok eladósodásával.

Vpliv monokulturnega kmetijstva: _____

A monokultúrás mezőgazdaság hatása:

Zadolževanje / Eladósodás: _____

(2 točki/pont)

B2 – SVET / A VILÁG

18. Obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

*Karikázza be az **IGEN** szót, ha helyes az állítás, illetve a **NEM** szót, ha az helytelen.*

DA / IGEN	NE / NEM	Avstralija v celoti leži na južni polobli. <i>Ausztrália teljes egészében a déli féltekén fekszik.</i>
DA / IGEN	NE / NEM	Avstralija leži med Indijskim in Atlantskim oceanom. <i>Ausztrália az Indiai- és az Atlanti-óceán között fekszik.</i>
DA / IGEN	NE / NEM	Avstralija je manjša od Evrope. <i>Ausztrália kisebb Európánál.</i>
DA / IGEN	NE / NEM	Glavno mesto Avstralije je Sydney. <i>Sydney Ausztrália fővárosa.</i>

(2 točki/pont)

19. Napišite ime značilnega **avstralskega drevesa**, ki ga prikazuje **priloga 6 (Priloga k izpitni poli 1)**, in opišite **vzrok** za številne **požare**, ki pogosto prizadenejo avstralske gozdove.

*Írja le annak a jellegzetes **ausztráliai fának** a nevét, amelyet a **6. sz. melléklet** (az **1. sz. feladatlap melléklete**) mutat be, majd írja le az ausztráliai erdőket sújtó gyakori **tüzek okát**.*

Drevo / Fa: _____

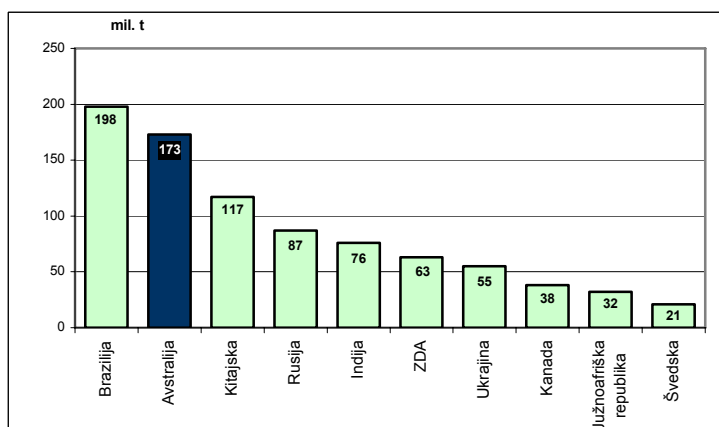
Vzrok za požare / A tüzek oka: _____

(2 točki/pont)

20. **Grafi 1, 2, 3 in 4** prikazujejo proizvodnjo **zlata, železove rude, boksita in volne** leta 2000 po državah, med katerimi je vodilna tudi Avstralija. Na črto pri posameznem grafu napišite, proizvodnjo česa prikazuje.

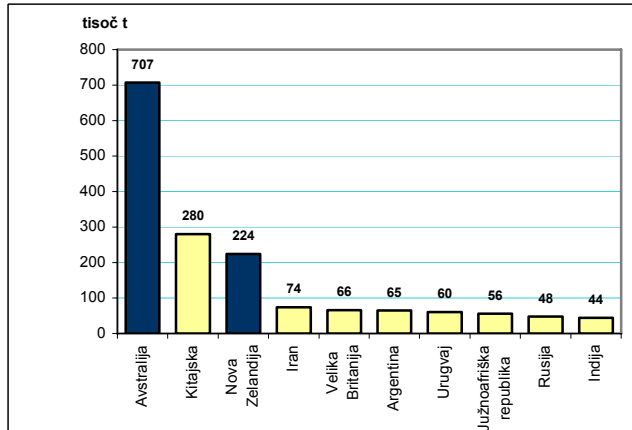
*Az **1., 2., 3. és 4. számú grafikonok** azoknak az államoknak az **arany-, a vasérc-, a bauxit- és a gyapjútermelését** ábrázolják a 2000. évre vonatkozóan, amelyek élvonalába Ausztrália is tartozik. Írja az egyes grafikon mellé, hogy minek a termelését ábrázolja.*

Graf 1 / 1. sz. grafikon

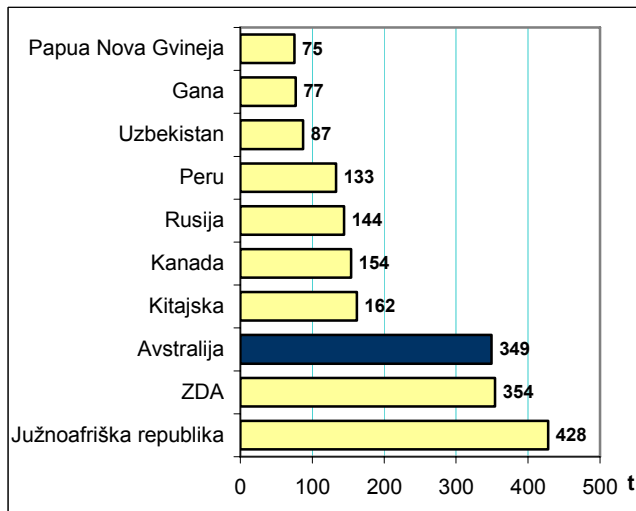
(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 43. Meridijani. Samobor)

Graf 2 / 2. sz. grafikon

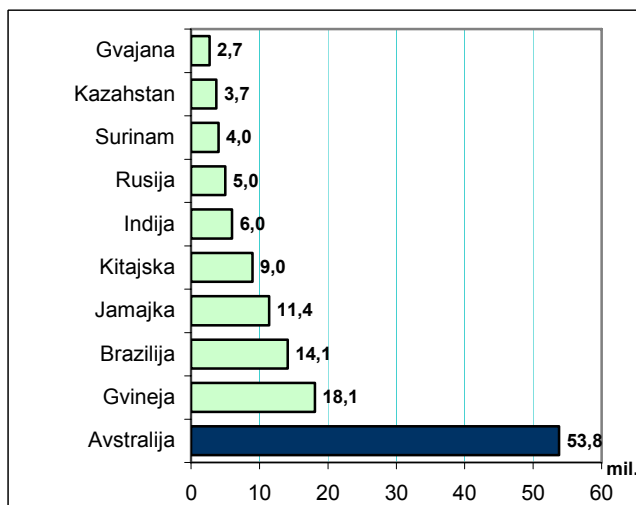
(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 61. Meridijani. Samobor)

Graf 3 / 3. sz. grafikon

(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 42. Meridijani. Samobor)

Graf 4 / 4. sz. grafikon

(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 46. Meridijani. Samobor)

(2 točki/pont)

21. Opišite dva ukrepa, s katerima Avstralija v zadnjih dveh desetletjih spodbuja **multikulturni razvoj** države.

*Írjon le két olyan intézkedést, amellyel az utóbbi két évtizedben Ausztrália serkenti az ország **multikulturális fejlődését**.*

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

22. Opišite po eno skupno značilnost **Avstralije** in **Južnoafriške republike** glede **lege** in **gospodarstva**.

*Írja le **Ausztrália** és a **Dél-Afrikai Köztársaság** egy-egy közös jellegzetességét **fekvésük** és **gazdaságuk** tekintetében.*

Lega / Fekvés: _____

Gospodarstvo / Gazdaság: _____

(2 točki/pont)

C1 – EVROPA / EURÓPA

23. Svetovno morje je pomemben vir prehrane za človeka. Naštete še **štiri vire** oziroma **pomene** morja za družbo.

A világtenger az ember fontos táplálékforrása. Soroljon fel még négy forrást, illetve a tenger négy különböző jelentőségét a társadalom számára.

1 _____ 2 _____
 3 _____ 4 _____

(2 točki/pont)

24. Pri vsaki trditvi obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

Karikázza be az IGEN szót, ha helyes az állítás, illetve a NEM szót, ha az helytelen.

DA / IGEN NE / NEM V hladnih morjih živi manj živalskih vrst, vendar je celotna teža organizmov večja kakor v toplih morjih.
A hideg tengerekben kevés állatfaj él, de összúlyuk nagyobb, mint a meleg tengerekben élőké.

DA / IGEN NE / NEM V norveškem gospodarstvu je ribištvo pomembno predvsem zaradi ohranjanja delovnih mest na manj razvitem jugu.
A norvég gazdaságban a halászat főként a kevésbé fejlett dél munkahelyeinek megtartása végett fontos.

DA / IGEN NE / NEM Geotermalna energija na Islandiji je posledica približevanja Severnoameriške litosferske plošče Evrazijski.
Izlandon a geotermális energia annak következménye, hogy az Észak-amerikai-közetlemez az Eurázsiai-közetlemez felé közeledik.

(2 točki/pont)

25. Opišite po en vzrok, ki je vplival, da je **južni obalni pas** Islandije močnejše poseljen in da je pomembna gospodarska dejavnost na Norveškem **energetika**.

Írja le, miért nagyobb a népsűrűség Izland déli partszakaszán és miért fontos gazdasági tevékenység Norvégiában az energetika. Mindkét esetben egy-egy okot említsen.

Islandija / Izland: _____

Norveška / Norvégia: _____

(2 točki/pont)

26. **Karta 4** prikazuje selitve prebivalstva na Norveškem v obdobju 1995–1997. Imenujte kraj, kamor se je v tem obdobju priselilo **največ ljudi**, in pojasnite enega od **družbenogeografskih vzrokov**, ki je vplival na te selitve.

A 4. sz. térkép a lakosság vándorlásait ábrázolja Norvégiában 1995 és 1997 között. Nevezze meg azt a helyet, ahova a **legtöbb ember** költözött ebben az időszakban, és magyarázzon meg egy **társadalomföldrajzi okot**, amely befolyásolta ezeket a vándorlásokat.

Karta 4 / 4.sz. térkép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 98. Modrijan. Ljubljana)

Kraj / Hely: _____

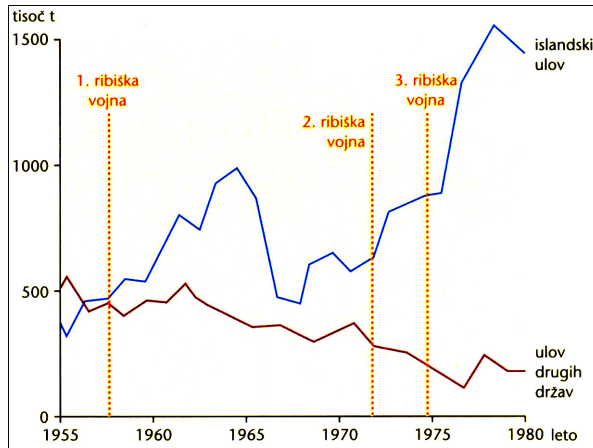
Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

27. **Graf 5** prikazuje ulov rib na islandskem ribolovnem območju v obdobju 1955–1980. Opišite, zakaj se je **po 2. svetovni vojni** povečal ulov rib **drugih držav** na tem območju, in pojasnite, zakaj je prišlo do **trenj** in **ribiških vojn** med **Islandijo** in **drugimi državami**.

Az **5. sz. grafikon** az izlandi halászáti térségben kifogott halak súlyát ábrázolja 1955 és 1980 között. Írja le, miért növekedett ebben a térségben a **2. világhágháború után más országok** kifogott halmennyisége. Magyarázza meg, miért került sor **viszályokra** és **halászháborúkra** **Izland és más országok** között.

Graf 5 / 5. sz. grafikon

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 97. Modrijan. Ljubljana)

Povečanje ulova rib: _____

A kifogott halak súlyának növekedése:

Ribíške vojne / Halászháborúk: _____

(2 točki/pont)

C2 – EVROPA / EURÓPA

28. Na karti 5 so s številkami 1, 2, 3 in 4 označene države Jugovzhodne Evrope. Imenujte njihova glavna mesta.

Az 5. sz. térképen Délkelet-Európa államai 1-es, 2-es, 3-as és 4-es számmal vannak jelölve. Nevezze meg a fővárosukat.

Karta 5 / 5. sz. térkép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, delovni zvezek, str. 150. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

(2 točki/pont)

29. Opišite tri **družbenogeografske** značilnosti Jugovzhodne Evrope.

Írja le Délkelet-Európa három társadalomföldrajzi jellegzetességét.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

30. Na prilogi 7 (Priloga k Izpitni poli 1) so označene operativne cone **mirovnih sil** in **etnična sestava Kosova** leta 2007. Napišite razlog za prisotnost mirovnih sil in navedite dva vzroka za zmanjševanje deleža **srbskega prebivalstva** na tem območju.

A 7. sz. mellékleten (az 1. sz. feladatlap melléklete) a békefenntartó erők operatív zónái és Koszovó etnikai összetétele van megjelölve. Írja le, miért vannak 2007-ben is jelen a békefenntartó erők Koszovóban. Két ok említésével fejtse ki, miért csökken a szerb lakosság száma ezen a területen.

Razlog / Indoklás: _____

Vzroka / A két ok:

1 _____

2 _____

(3 točke/pont)

31. Z vstopom **Bolgarije** in **Romunije** v **Evropsko unijo** se povečujejo tuja vlaganja v turizem. Napišite katera vrsta turizma se tu najhitreje razvija in opišite tri spremembe v pokrajini, ki so posledica tega razvoja.

Bulgária és Románia uniós csatlakozásával növekszik a külföldi befektetések száma a turizmus területén. Írja le, hogy a turizmus melyik ágazata fejlődik itt leggyorsabban, és írjon le három olyan változást a térségben, ami e fejlődés következménye.

Vrsta turizma / A turizmus ágazata: _____

Spremembe / Változások:

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke/pont)

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal